

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 74/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ruotsin kielellä tapahtuvasta kotoutumisesta Suomeen

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Henrik Wickströmin /r ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 74/2025 vp:

Miten hallitus seuraa kotoutumisen edistämisestä annetun lain noudattamista sen osalta, että maahanmuuttajat saavat valita kotoutumiskielekseen ruotsin tai suomen kielen,

miten hallitus takaa yhdenvertaiset mahdollisuudet kotoutumiskoulutukseen osallistumiseen ruotsiksi, jos ruotsin kielellä tapahtuvan kotoutumisen keskeisen toimijan eli vapaan sivistystyön rahoitus päättyy, ja

miten hallitus varmistaa sen, että myös kunnat ja työllisyyspalvelut pyrkivät saavuttamaan hallitusohjelman tavoitteen siitä, että 5—10 prosenttia maahanmuuttajista kotoutuisi ruotsin kielellä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvosto hyväksyi 16.1.2025 periaatepäätöksen koskien Valtion kotoutumisen edistämishjelmaa 2024–2027. Valtion kotoutumisen edistämishjelma on valmisteltu pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmakirjausten mukaisesti. Hallitusohjelman ja valtion kotoutumisen edistämishjelman mukaisesti varmistetaan, että kotoutuminen on mahdollista molemmilla kotimaisilla kielillä.

Kotoutumiskielen valintaan vaikuttavat maahanmuuttajan asuinpaikka, verkostot, tarpeet sekä ohjaus, eli se, tarjotaanko ruotsiksi kotoutuminen tasavertaisena vaihtoehtona suomeksi kotoutumisen rinnalla. Kotoutujalla tulee olla tietoa mahdollisuudesta valita kotoutumiskielensä sekä ruotsinkielisistä koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista. Kotoutujia kohtaavien henkilöiden osaamista koskien ruotsin kielellä kotoutumista on parannettu ohjaamalla hallitusohjelman mukaista ruotsinkielisen kotoutumisen lisärahoitusta ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskuskelle (KEHA-keskukselle). Tällä rahoituksella KEHA-keskus järjestää kuntien työllisyys- ja kotoutumispalveluille koulutuksia koskien kielivalintaa. Koulutusten tavoitteena on varmistaa, että työllisyys- ja kotoutumispalveluissa tunnetaan mahdollisuus kotoutua ruotsiksi ja että tieto välitetään kotoutujille.

Myös ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen riittävä tarjonta on tärkeää, jotta maahanmuuttajilla on tosiasialliset mahdollisuudet valita ruotsi kotoutumiskielekseen. Hallitusohjelman mukaisesta ruotsinkielisen kotoutumisen lisärahoituksesta myönnettiin vuonna 2024 rahoitusta kaksikielisillä alueilla toimiville elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksille (ELY-keskuksille) Varsinais-Suomessa, Pohjanmaalla ja Uudellamaalla työvoimakoulutuksena toteutetun ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen hankintaan. Varsinais-Suomen ELY-keskus on useamman vuoden ajan hankkinut valtakunnallista verkko- ja lähiopetuksen yhdistelmänä toteutettua ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta, joka mahdollisti ruotsinkielisen koulutuksen tarjoamisen myös alueilla, joissa ruotsiksi kotoutuvista ei olisi saatu koottua omaa opiskeluryhmää. Vuonna 2025 työvoimakoulutuksena toteutetun kotoutumiskoulutuksen järjestämisvastuu ja rahoitus on siirtynyt kunnille. Kunnat voivat järjestää työvoimakoulutuksena toteutettavaa ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta tarpeelliseksi katsomassaan laajuudessa.

Tärkeää on myös lisätä alueellista yhteistyötä ruotsinkielisten kotoutumista edistävien toimijoiden ja työnantajien välillä. Hallitusohjelman mukaisesta ruotsinkielisen kotoutumisen lisärahoituksesta myönnettiin helmikuussa 2025 valtionavustusta kahdelle kunnalle: Turun kaupungille, joka kattaa Turun työllisyysalueen sekä Helsingin kaupungille, joka tekee yhteistyötä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Rahoituksella Turku ja Helsinki edistävät työllisyyspalvelujen, ruotsinkielisen koulutuksen järjestäjien ja työnantajien yhteistyötä ruotsinkielisten kotoutumispolkujen vahvistamiseksi. KEHA-keskus toteuttaa seuraavan vastaavan valtionavustushaun keväällä 2025 ja tavoitteena on, että sen avulla toimintaa saadaan luotua muutamalla uudella alueella.

Edellä mainitut lisärahoitukset osoitettiin hallitusohjelmassa työ- ja elinkeinoministeriön momentteille. Sen lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on jakanut vapaan sivistystyön oppilaitoksille rahoitusta ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen lisäämiseen.

Hallitusohjelman mukaisena tavoitteena on, että noin 5–10 prosenttia maahanmuuttajista kotoutuu ruotsin kielellä. Ruotsin kielellä kotoutumista koskevan seurannan kehittäminen on otettu huomioon osana KEHA-keskuksessa tehtävää asiakastieto- ja seurantajärjestelmien kehittämistä. Vuodesta 2025 alkaen ruotsin kielellä kotoutuminen on mahdollista merkitä kotoutumisen asiakastietojärjestelmään. Kyseisten kotoutumisen asiakastyössä tehtävien merkintöjen kautta saadaan jatkossa seurantatietoa ruotsin kielellä kotoutuvien määrästä ja osuudesta. Ruotsiksi kotoutuvien määrää on lisäksi mahdollista seurata ruotsinkielisten yleisten kielitutkintojen (YKI-tes-tien) sekä kansalaisuutta hakevien määriä seuraamalla.

Hallitus toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti kotoutumispalvelujen uudistuksen, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan. Uudistus on toteuttajaneutraali, eli kunta voi järjestää kotoutumiskoulutusta omana tuotantonaan kunnan omissa oppilaitoksissa, toteuttaa

koulutuksen in house -menettelyllä tai hankkia kilpailuttamalla. Uudistuksessa pyritään huomioimaan kuntien kasvanut rooli kotoutumisen ja työllistymisen edistämisessä sekä kasvanut maksuvastuu työttömyysetuuksista ja toimeentulotuen kuluista.

Hallitus seuraa säännöllisesti Valtion kotoutumisen edistämishjelmaan sisätyvien tavoitteiden etenemistä, mukaan lukien ruotsinkielisten kotoutujien määrää.

Helsingissä 7.4.2025

Sisäministeri Mari Rantanen

VN/8735/2025-TEM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: